

HUMMULI VALLA ÜLDPLANEERING

Töö nr. 07.025
Planeeringu koostaja: Hummuli Vallavalitsus

Hummuli 2009

SISUKORD

SISSEJUHATUS	4
1. HUMMULI VALLA RUUMILISE ARENGU SUUNDUMUSED	5
HUMMULI VALLA VÄÄRTUSED	5
HUMMULI VALLA RUUMILISE ARENGU EESMÄRGID	5
2. ÜLDISED MAAKASUTUS- JA E HITUSTINGIMUSED	6
2.1 MAA- JA VEEALADE MÄÄRAMISE ALUSED	6
2.1.1 Maa reserveerimine	6
2.2 ELAMUEHITUS	6
2.2.1 Üldpõhimõtted.....	6
2.2.2 Elamumaa (tähis kaardil EV).....	7
2.2.3 Korterelamumaa (tähis kaardil EK)	7
2.3 HUMMULI ALEVIKU JA SOE KÜLA MAA	8
2.4 ÜLDKASUTATAVATE HOONETE MAA (TÄHIS KAARDIL AA).....	8
2.5 HALJASALA MAA (TÄHIS KAARDIL HP)	9
2.6 JÄÄTMEKÄITLUSE JA TEHNOEHITISE MAA (OT).....	9
2.7 PUHKE- JA VIRGESTUSMAA (TÄHIS KAARDIL PP)	9
2.8 MÄETÖÖSTUSMAA (TÄHIS KAARDIL TM)	10
2.9 KAUBANDUS-, TEENINDUS- JA BÜROOHOONETE MAA (TÄHIS KAARDIL B).....	11
2.10 TOOTMISMAA (TÄHIS KAARDIL TT).....	12
2.11 PÕLLU- JA METSAMAJANDUSMAA.....	13
2.11.1 Valge ala	13
2.12 DETAILPLANEERINGU KOOSTAMISE KOHUSTUSEGA ALAD JA JUHUD ...	14
2.13 TIHEASUSTUSEGA ALAD.....	14
2.14 MILJÖÖVÄÄRTUSLIKUD ALAD (TÄHIS KAARDIL M).....	15
2.15 VÄÄRTUSLIKUD MAASTIKUD	16
2.15.1 Väärtuslikud maastikud	16
2.15.2 Väärtuslik põllumaa	17
2.15.3 Riikliku kaitse all olevad muinsuskaitsealised väärtused ja kasutuspiirangud	17
2.15.4 Vaba juurdepääsu tagamine kinnismälestiste juurde	17
2.15.5 Veekogude kalda kasutamise kitsendused, kalda piiranguvöönd ja kalda ehituskeeluvöönd	18
2.16 ROHELINE VÖRGUSTIK JA LOODUSKAITSE	18
2.16.1 Roheline võrgustik.....	18
2.16.2 Natura 2000 alad ja looduskaitsealad.....	19
2.16.3 Väärtuslikud püsielupaigad	20
2.16.4 Väärtuslikud üksikobjektid.....	20
2.17 TEED	21
2.18 TEHNILINE INFRASTRUKTUUR	22
2.18.1 Vesi ja kanalisatsioon	22
2.18.2 Jäätmekäitus	22
2.18.3 Elekter ja tänavavalgustus	23
2.18.4 Haljastus ja heakord.....	23
2.18.5 Tuletõrje veevarustus.....	23
2.18.6 Maaparandussüsteemid.....	23
3. ÜLDPLANEERINGU RAKENDAMINE	25
4. ÜLDPLANEERINGU KESKKONNAMÕJU STRATEEGILISE HINDAMISE TULEMUSED	26

5. LISAD	28
LISA 1. LOODUSKAITSEALAD JA - OBJEKTID HUMMULI VALLAS	28
LISA 2. HUMMULI VALLA ARHITEKTUURI-, ARHEOLOOGIA- JA AJALOOMÄLESTISTE NIMEKIRI	28
LISA 3. RANNA JA KALDA KASUTAMISE KITSENDUSED	29
LISA 4. MAANTEEÄÄRSED VÖÖNDID.....	30
LISA 5. MAANTEEÄÄRSETE VÖÖNDITE ULATUS	31
LISA 6. TEED	31
LISA 7. MÕÖDISTATUD KOHALIKE TEEDE JA ERATEEDE SKEEM.....	35
LISA 8. HUMMULI REOVEEKOGUMISALA PIIRID	35
LISA 9. PLANEERINGUS KÄSITLETAVAD MAAKASUTUSE JUHTFUNKTSIOONIDE LIIGID.....	36
6. GRAAFILINE MATERJAL	36
1. <i>Üldkaart (kinnistutega) .....</i>	<i>36</i>
2. <i>Hummuli alevik ja Soe küla (lähivaade) .....</i>	<i>36</i>
3. <i>Jeti küla (lähivaade).....</i>	<i>36</i>
4. <i>Virtsjärv ja Laanemetsa järv (lähivaade) .....</i>	<i>36</i>
5. <i>Keskkonnakaart (tingimused ja kitsendused).....</i>	<i>36</i>

SISSEJUHATUS

Üldplaneeringu koostamise eesmärk on määrata valla ruumilised arengusuunad ning seada tingimused, kuidas suunatakse vallas maakasutust ja ehitustegevust. Koos üldplaneeringu koostamisega viidi läbi keskkonnamõju strateegiline hindamine. Valla üldplaneering koosneb seletuskirjast ja kaartidest. Seletuskiri on planeeringulahenduse tekstiline osa, mis sisaldab maakasutus- ja ehitustingimusi. Planeeringukaardi loetavuse parandamiseks on tehtud Hummuli aleviku ja Soe küla, Jeti küla ning Virtsjärve ja Laanemetsa järve lähivaade.

Planeeringu koostamise protsessi vältel korraldati valla erinevates piirkondades avalikke arutelusid, millest võtsid osa kohalikud elanikud, maaomanikud ja ettevõtjad. Üldplaneeringu koostas Hummuli Vallavalitsus koostöös ettevõttega Manglusson OÜ.

1. HUMMULI VALLA RUUMILISE ARENGU SUUNDUMUSED

HUMMULI VALLA VÄÄRTUSED

Hummuli valla väärtuseks on:

- kaunis järvederikas maastik, eriti Jeti kant, kus suuremad järved on Valgjärv ja Udsu järv;
- Väike Emajõgi;
- kultuuripärand Hummuli mõis ja park;
- valla lõunaosas paiknevad suured metsamassiivid;
- Via Hanseatica mõjuala, valda läbiv Valga – Uulu maantee

Hummuli valla pindala on 162,7 km² ja rahvastiku tihedus 6,29 inimest km².

HUMMULI VALLA RUUMILISE ARENGU EESMÄRGID

Hummuli aleviku ja Soe, Ransi, Kulli, Piiri, Alamõisa külade tõmbekeskus on Valga linn. Jeti, Aitsra ja Puide külade tõmbekeskus on Tõrva linn.

Hummuli valla üldplaneeringu kõige olulisem eesmärk ja ruumilise arengu tingimus on tagada valla keskkonnaväärtuste hoidmine ja tasakaalustatud edasiarendamine ning keskkonnaväärtuste kasutamine valla arengu soodustamiseks neid väärtusi kahjustamata.

Valla keskkonnaväärtustest lähtuvalt on ruumilise arengu põhimõtted:

- olemasoleva asustusstruktuuri säilitamine ja arendamine;
- turismiteenuste ja puhkevõimaluste arendamine ning mitmekesistamine;
- olemasolevate tootmisalade arendamine ja vajadusel laiendamine;
- looduskeskkonna säilitamine;
- kvaliteetsete esmateenuste kättesaadavuse tagamine;
- elulaadi säilitamine.

Hummuli valla üldplaneeringuga ei kavandata olulisi muudatusi väljakujunenud asustusstruktuuris. Ruumilise arengu põhimõtetes nähakse valda elupaigana kauni looduse keskel ning puhkepiirkonnana. Sellest lähtuvalt on üldplaneering keskendunud looduskauni elukeskkonna ja traditsioonilise elulaadi säilitamisele ning edasiarendamisele.

Aktiivsemat elamuehitust nähakse piirkonna atraktiivsuse tõttu eelkõige Hummuli alevikus ja Soe külas, kus olemasolev ja arendatav teenuste kontsentratsioon on eelduseks ka arenevale elamuehitusele.

Tootmisalade osas olulisi muudatusi üldplaneeringuga ei kavandata. Majanduslikult ja ka keskkonnakaitse seisukohalt on otstarbekas kasutusele võtta endised tootmisalad, kuna tootmiseks vajalik infrastruktuur on olemas ja eeldusel, et algselt on asukoht valitud optimaalselt, mõjutab olemasolevate tööstusalade kasutuselevõtt keskkonda kõige vähem.

Puhkealade määramisel on aluseks võetud olemasolevate puhkekohtade paiknemine vallas ja valla arengukava.

2. ÜLDISED MAAKASUTUS- JA E HITUSTINGIMUSED

2.1 MAA- JA VEEALADE MÄÄRAMISE ALUSED

2.1.1 Maa reserveerimine

Maa reserveerimisega määratakse planeeringuga maa-ala muu maakasutamise eesmärgiks, kui seda on praegune maakasutamise sihtotstarve. Reserveeritud maa-alade sihtotstarve ja funktsioon ei muutu kohe, maaomanik saab maa-ala kasutada praegusel sihtotstarbel ja funktsioonil seni, kuni ta seda soovib. Reserveeritud otstarbeks kasutusele võtmiseks on maaomanikul see võimalus läbi detailplaneeringu või maakatastris toodud sihtotstarbe muudatuse kaudu.

2.2 ELAMUEHITUS

2.2.1 Üldpõhimõtted

Elamuehituses on suund kuni 2-korruseliste ühepereelamute ehitamiseks. Soovitavaks hoonete kõrguseks on kuni 9 meetrit. Uute elamute ehitamisel tuleks eelistada ajaloolisi talukohti (eelkõige, kus on säilinud taluaset tähistav kõrghaljastus või vundament).

Ehitamisel juhendada soovitatavalt alljärgnevatest põhimõtetest:

1. järgida traditsioonilisi ehitusmahtusid, ehitusmaterjale, arhitektuurseid lahendusi (katusekalded, välisviimistlusmaterjalid, fassaadi paiknemine tee suhtes jne);
2. uued hooned sobitada piirkonnas välja kujunenud ehituslaadiga ning arvestada piirkonna maastikulist tervikut ja miljööd;
3. arvestada küladele iseloomuliku struktuuri – hoonete (hoonegruppide) paigutust maastikul.

Õuealale ehitamisel arvestada hoonestuse sobivust õueala miljöösse. Soovitavalt vältida üle 5 kraadiseid katusekalde erinevusi ühes ja samas hoonetekompleksis. Selleks, et õuealale rajatud ehitised moodustaksid ühtse terviku, peavad ühe hoonetekompleksi hooned arhitektuurilt omavahel sobima, hoonete väliskuju, kasutatud materjalid peavad olema võimalikult sarnased ning katused sarnase stiili ja kaldega.

Uute ehitiste planeerimisel arvestatakse ehitisele ja selle osale esitatavad tuleohutusnõudeid ning tuleohutuse üldnõudeid.

Ehitusprojekti seletuskiri peab sisaldama ehitamise käigus tekkiva ehitusprahi käitlemist, samuti juhiseid jäätmete käitlemiseks.

Hajaasustuses ja kompaktse asustusega alal on elamuehituse nõuded erinevad. Üldplaneeringu tähenduses on kompaktse hoonestusega alad sellised alad, millele on või millele kavandatakse ühele hektarile 4 või enam elamut/suvilat. Kompaktse hoonestusega alal on detailplaneeringu koostamine kohustuslik. Hajaasustusega aladel kinnistu jagamise teel moodustavate kinnistute minimaalseks suuruseks on soovitatavalt 1 ha.

Juhul, kui maatulundusmaal uushoonestusele ehitusõigust taotleb kinnistu kattub säilitamisele kuuluvate väärtuslike maastike ja koosluste võrgustikuga, rohevõrgustikuga või miljööväärtusliku alaga, tuleb loa menetlemisel arvestada ala eesmärgiga, tagada ala toimimine ning analüüsida ehitiste võimalikku mõju väärtuslikule alale. Ehitiste arhitektuurised lahendused peavad arvestama kohaliku maastikulise situatsiooni ja arhitektuursete tavade.

Maatulundusmaa sihtotstarbega maa-alale ehitamine toimub vallavalitsuse poolt väljastavate projekteerimistingimuste alusel alljärgnevatel juhtudel:

- 1) hoonestamata katastriüksusele ühe üksikelamu ja kuni 3 kõrvalhoone ehitamiseks mitte lähemale kui 100 meetrit naaberkinnistu hoonestusest;
- 2) olemasoleva hoonestusega katastriüksusele lisaks ühe elamu ja kuni 3 kõrvalhoone ehitamiseks mitte lähemale kui 50 m olemasolevast hoonestusest.

Maatulundusmaale ehitamisel koostatakse ehitusprojekt ja väljastatakse ehitusluba ehitusseaduses sätestatud korras.

2.2.2 Elamumaa (tähis kaardil EV)

Üldplaneeringuga ei muudeta oluliselt ajalooliselt väljakujunenud asustust Hummuli vallas ning selles on arvestatud olemasolevate elamupiirkondade, teedevõrgu jne paiknemisega. Kompaktse hoonestusega aladel, sealhulgas reserveeritud elamualadel, on elamukruntide minimaalseks suuruseks 2500 m².

Elamualadel on lubatud ärimaa kõrvalfunktsioon 25% ulatuses. Elamu- ja ärimaade segafunktsiooniga aladena on üldplaneeringus kokkuleppeliselt käsitletud alasid, kus domineerib elamumaa sihtotstarbega maakasutus, kuid ärimaa elamumaaga koos või elamumaa naabruses on aktsepteeritud (kohalikku elanikkonda teenindavad ettevõtted, kauplused).

Tehnovõrkude, ühisveevärgi- ja kanalisatsiooni ja teede väljaehitamine elamualadel toimub kinnistu arendaja või omaniku poolt.

Reserveeritud elamumaale nähakse ette:

1. kuni kahekorruseliste ühepereelamute rajamist;
2. ühele elamukrundile on lubatud ehitada elamule lisaks kuni kaks kõrvalhoonet;
3. lubatud on kaubandus-, teenindus- ja büroohoonemaa kõrvalfunktsioon 25 % ulatuses.

Perspektiivsete elamualadena reserveeritakse:

1. EV 1-10 – Soe küla elamualad;
2. EV 11-12 – Hummuli aleviku elamualad;
3. EV 13-18 – Piiri küla elamualad;
4. EV 19 – Piiri küla elamuala;
5. EV 20 – Puide küla elamuala;
6. EV 21 – Jeti küla elamuala;
7. EV 22 – Alamõisa küla elamuala;
8. EV 23 - Alamõisa küla elamuala;
9. EV 24 – Alamõisa küla elamuala.

2.2.3 Korterelamumaa (tähis kaardil EK)

Perspektiivse korterelamualana nähakse ette kasutusest välja langenud ja maastikupilti kahjustava 4-korruselise kortermaja alust maad. Olemasolev lagununud nõukogudeaegne kortermaja tuleb lammutada ning selle asemele ehitada soovitatavalt 2-korruselise korterelamu.

Olemasolevaid kortermaju tuleb hooldada ning remontida, pöörates erilist tähelepanu soojakadude vähendamisele (välisseinte täiendav soojustamine, akende vahetus).

Perspektiivsete korterelamualadena reserveeritakse:

EK 1 – Hummuli aleviku korterelamuala.

2.3 HUMMULI ALEVIKU JA SOE KÜLA MAA

Hummuli aleviku maa-ala moodustavad äri- ja teenindusmaa, tootmismaa, üldkasutatavate hoonete maa, puhke- ja virgestusalad ning elamumaa. Hummuli aleviku maa-ala arendamisel vallas lähtutakse mitmekesise teeninduse ja puhkepiirkonna (Hummuli mõisast kuni Väike Emajõe) loomise põhimõttest. Puhkealad alevikus paiknevad põhiliselt Hummuli mõisa ja Väike Emajõe vahelisel maa-alal. Sinna planeeritakse suusa- ja jooksurajad, liikumisteed ja puhkekohad. Alal on lubatud nii elamuehituse arendamine, kaubandus- ja teenindustevõtete ning avalikke teenuseid pakkuvate asutuste rajamine. Samuti on võimalik tootmistegevuse, mille mõju ei välju krundilt, arendamine. Erandina võib lubada väiksemale katastriüksusele või krundile ehitamist vallavalitsuse kaalutusotsuse alusel (pumplad, alajaamad, platsid ja teed jne).

Täiendavad elamupiirkonnad planeeritakse Hummuli alevikus ja Soe külas olemasolevate elamumaade laiendusena. Elamualadele uusehitiste püstitamisel arvestada Hummuli alevikus väljakujunenud ehitusjoonega ning Soe külas asustuse traditsioonilise paiknemisega tee ääres. Kavandatavas elamupiirkonnas uute hoonete rajamisel arvestada võimalusega kergliiklustee ja tänavavalgustuse rajamiseks. Riigimaantee nr 23184 Asu-Soe kõrvale rajatakse kergliiklustee. Ühisvee- ja kanalisatsioonitrassid on elamumaadel Hummuli alevikus osaliselt juba olemas ning nende edasiarendamine planeeritavatele elamumaadele on majanduslikult otstarbekas. Detailplaneering on kohustuslik Hummuli alevikus üldplaneeringu kaardil näidatud alal. Hummuli aleviku keskasula maa-alale koostatakse detailplaneering infrastruktuuri ja ehitiste planeerimiseks. Soovitav on lahendada keskasula detailplaneering kogu maa-ala hõlmava detailplaneeringuna, mille käigus töötatakse välja ehitus- ja maakasutustingimused. Muinsuskaitse piiranguvööndis lähtutakse Hummuli mõisaansambli muinsuskaitse eritingimustest. Tehnovõrgud tuleb projekteerida maa alla ja teemaale, võimalusel ühte kaevesse.

2.4 ÜLDKASUTATAVATE HOONETE MAA (tähis kaardil AA)

Käesoleva üldplaneeringuga käsitletakse üldkasutatavate hoonete maana haridus- ja lasteasutuste-, tervishoiu-, spordi- ja kultuuriasutuste-, hoolekandeesutuste-, samuti omavalitsusasutuste hoonete ja rajatiste alune ning nende teenindamiseks vajalik maa.

Üldkasutatavad hooned on koondunud Hummuli alevikku, kus paiknevad kool, sotsiaalasutused, vallamaja. Nooruse katastriüksusel asuv vana vallamaja ehitatakse ümber Hummuli Noortemajaks. Koolitäre katastriüksusele kavandatakse spordihoone, raamatukogu, söökla, õppeklasside ja lasteaia ehitus.

Arendustegevuse käigus mitte lubada üldkasutatava hoone maade lähialadel tegevust, mis kahjustaks nende maade väärtust või takistaks ohutut ligipääsu. Alade arendamisel näha ette turvariske ennetavad ja maandavad meetmed (valgustus, liiklusohutus).

Ehitustingimused üldkasutatavate hoonete maale Hummuli alevikus määratakse detailplaneeringu koostamise kohustusega alal detailplaneeringuga.

Üldkasutatavate hoonete maana on planeeringusse kantud järgmised maaüksused:

AA1 – Hummuli Vallavalitsuse hoone alune ja selle teenindamiseks vajalik maa;

AA2 – Koolitäre maatükk;

AA3 – Nooruse maatükk.

Nimetatud maad on Hummuli valla munitsipaalomandis.

Üldkasutatavate hoonete maana reserveeritakse täiendavalt käesoleva planeeringuga:

- AA4 – Koolitare maaüksuse teenindusmaa (põhjapoolsema tiigi ala – Hummuli tiikide maaüksuse detailplaneeringu krunt);
- AA5 – Nooruse maaüksuse teenindusmaa (lõunapoolsema tiigi ala – Hummuli tiikide maaüksuse detailplaneeringu krunt);
- AA6 – Nooruse maaüksuse teenindusmaa (Nooruse maaüksusest lõunapoole jääv ala – Hummuli tiikide maaüksuse detailplaneeringu krunt);
- AA7 - Garaažide ala.

Nimetatud maad taotletakse Hummuli valla munitsipaalomandisse.

2.5 HALJASALA MAA (tähis kaardil HP)

Haljasala maana reserveeritakse üldkasutuses olevad muruplatside/haljasalade maad:

HP1 – keskasula haljasala;

Nimetatud maa taotletakse Hummuli valla munitsipaalomandisse.

2.6 JÄÄTMEKÄITLUSE JA TEHNOEHITISE MAA (OT)

Jäätmekäitluse ja tehnoehitise maa on jäätmete käitluseks tarvilik maa ning reovee puhastusseadmete alune ja selle teenindusmaa.

Jäätmekäitluse ja tehnoehitiste maaks reserveeritakse alljärgnevad maaüksused:

OT1 – reoveepuhasti maa-ala;

OT2 – biotiikide maa-ala.

Nimetatud maad taotletakse Hummuli valla munitsipaalomandisse.

2.7 PUHKE- JA VIRGESTUSMAA (tähis kaardil PP)

Valla loodus, veekogud ja suured riigimetsa alad loovad eelduse puhkemajanduse arendamiseks. Puhke ja virgestusmaa moodustavad heakorrastatud haljas- ja metsaalad koos rajatistega, mis võimaldavad välisõhus sportimist, veeta vaba aega, tegelda loodusturismiga. Puhkealadena võib käsitleda ka matkaradu, mis võimaldab jalgsi või rattaga külastajal puhata ning lõõgastuda.

Puhke-ja virgestusmaale rajatakse minimaalselt teenindavaid ehitisi (puhke-, spordi- ja kogunemisehitisi, samuti vaba aja veetmisega seotud ärilisi ehitisi jne), mis pakuvad puhkemajanduslikke teenuseid.

Puhke- ja virgestusmaa funktsiooni kannavad vallas:

1. Hummuli aleviku alad (põhikooli spordikompleks, parkmets);
2. riigimaantee nr 23193 Piiri – Jeti, riigipiiri ja Õhne jõega piirnevale kolmnurksele alale jäävad riigimetsad; järvede äärsed alad.

Hummuli vallas kavandatakse:

1. Hummuli aleviku ja selle ümbruse puhkeala väljaehitamine: pargis vabaõhuürituste koha välja ehitamine, parkmetsa jooksu-, rattasõidu- ja käimisradade ehitamine, ligikaudu 1,0 km pikkuse valgustatud suusaraja-terviseraja ehitamine ning Väike Emajõe äärsel puhkekoha (paadisadam, ujumiskoht, telkimisplats, parkla) edasiarendamine, puhkeala tähis kaardil PP 1;
2. Puhkealale kavandatakse taastada Hummuli paisjärv tähis kaardil PP 2;

3. Jeti kandis matkaradade väljaarendamine. Matkaradadega hõlmatud ala on Koorküla Valgjärve ning selle ümbruses paiknevate järvede ala, ulatudes lõunas riigipiirini (nr riigimaantee nr 23193 Piiri-Jeti, Nihujärve tee, riigipiiri ja Õhne jõe vaheline ala). Matkarajad läbivad järveäärseid puhkealasi ja kaitsemetsasid, kulgedes edasi Läti Vabariigi ja Helme valla territooriumile, pakkudes mitmekesiseid puhkevõimalusi. Matkaradade väljaarendamine toimub jätkuprojektina koostöös Keskkonnateenistuse, Riikliku Looduskaitsekeskuse, Läti Vabariigi Ērgeme piirkonna, Helme Vallavalitsuse, Riigimetsa Majandamise Keskuse ja maaomanikega;
4. Valgjärve äärde linnuse mulaaži rajamine. Kaardil tähistatud kindluse tingmärgiga;
5. Piiri külas Asu elamute lähedusse külaplatsi/puhkeala rajamist. Kavandatav puhkeala moodustab puhvertsooni tootmisala ja elamuala vahel. Tähis kaardil PP 3;
6. Alamõisa külas endisele Neeringu talukohale külaplatsi/puhkeala rajamine. Tähis kaardil PP 4;
7. Puide külas endisele Purde puurkaevu maa-alale külaplatsi/puhkeala rajamine. Tähis kaardil PP5.
8. Jeti küla keskuses korrusmajade juurde sportmänguväljak-külaplatsi rajamist.
9. Jeti küla Virtsjärve puhkeala (terviserada, liivarand, paadisild, vaatepaviljon) väljaarendamine koos väikeettevõtlusega.

Üldplaneeringu KSH aruandes on rõhutatud Koorküla piirkonna suurt puhkemajanduse ja turismi potentsiaali, mis seniajani on leidnud väga vähe kasutamist. Peale looduslike eelduste omab piirkond veel unikaalseid ajaloo objekte, mida ei ole siiani veel küllaldaselt teadvustatud (eksponeeritud). Omades soodsaid loodustingimusi ja asudes tuntumate turismipiirkondade läheduses, nt Otepää läheduses, on Koorküla piirkonnal eeldusi arendada majandust ja tõsta piirkonna tulusid just turismi arendamise kaudu, ilma et sellega kaasneks keskkonna koormuse oluline suurenemine.

Tingimused ehitamiseks:

Puhkealade ja teeninduseks vajalike objektide kavandamisel tuleb näha ette turvariske ennetavad ja maandavad meetmed (valgustus, liiklusohutus) ning alad varustada teenindamiseks vajalike objektidega (lõkkeplatsid, käimlad, prügiurnid jne).

Kõigile puhke- ja virgestusmaa aladele tuleb tagada avalik juurdepääs ning ohutu ligipääs kergliiklejatele, võimalusel rajada eraldi kergliiklustee.

Eratee omanikuga sõlmitakse leping eratee avalikuks kasutuseks määramise kohta vastavalt teeseadusele.

Hummuli aleviku puhkeala, paisjärve maa-ala, Asu külaplatsi, Alamõisa külaplatsi ja Puide külaplatsi maad taotletakse Hummuli valla munitsipaalomandisse.

2.8 MÄETÖÖSTUSMAA (tähis kaardil TM)

Peamiseks Hummuli valla maavaraks on liiv. Kasutusel olnud Sulevi karjäär on suletud ja rekultiveeritakse (metsastatakse).

Üldplaneeringuga nähakse ette Asu (Piiri külas jätkuvalt riigimaal) aktiivse reservvaruga maardla avamine perspektiivse pinnaga ca 8 ha. Kruus paikneb karjääris kuni meetriste kihtidena vaheldumisi liivaga. Asu maardla on vallale hädavajalik teede katete remondiks täitepinnasena ning ehitusliivana. Maavara kaevandamiseks peab taotlema maavara kaevandamise luba.

Valla territooriumil on turvast kaevandatud Alamõisa ja Jeti külas. Summaarsed turbavarud ei ole seal eriti suured. Tegemist on peamiselt hästilagunenud sooturbaga (varasem nimetus soo- ja väetisturvas), vähelagunenud kõrgsoo turvast (varasem nimetus alusturvas) valla aladel praktiliselt ei leidu. Varud vajavad uurimist.

Planeeringuga nähakse ette vallas olevate maardlate ja karjääride kasutuselevõtmine juhul, kui kaevandamine on seadustest tulenevalt võimalik.

Karjääride ja maardlate kasutusele võtmisel tuleb juhinduda õigusaktides sätestatud nõuetest, koostada maavara geoloogiline uuring vastavalt keskkonnaministri määrusega kehtestatud üldgeoloogilise uurimistöo ja maavara geoloogilise uuringu tegemise korrale ning vajadusel teostada maardla avamisega kaasnevate keskkonnamõtjude hindamine. Kaevandamisel tuleb rakendada tehnoloogiaid, mille puhul keskkonnale ja isikutele tekitatav kahju oleks minimaalne.

Kui karjääris on kaevandamine lõpetatud, tuleb karjääridealune maa rekultiveerimiskava alusel rekultiveerida.

Üldplaneeringu kaardile on kantud tähtsamate maardlate asukohad:

liivakarjäärid:

TM1 - Asu

TM2 - Voola

turbamaardlad:

TM3 - Jaagu

TM4 - Piiri

TM5 - Ritsu

TM6 - Saadu

Mäetööstusmaana on planeeringusse reserveeritud järgmised maaüksused:

TM1 - Asu

Nimetatud maa taotletakse Hummuli valla munitsipaalomandisse.

2.9 KAUBANDUS-, TEENINDUS- JA BÜROOHOONETE MAA (tähis kaardil B)

Kaubandus-, teenindus- ja büroohoonete maa juhtfunktsiooniga alad on planeeringus ette nähtud Hummuli alevikus ja riigimaantee nr 6 Valga-Uulu ääres (krundid Soe ja Kulli külas riigimaantee nr 6 Valga-Uulu ääres Soe ristmiku piirkonnas ja Ristimäel).

Täiendavate kaubandus-, teenindus- ja büroohoonete maa arendamine toimub elamumaadele ja tootismaadele antud ärimaa kõrvalfunktsiooni kaudu kuni 25 protsendi ulatuses.

Kaubandus-, teenindus- ja büroohoonete maade hoonestamisel tuleb jälgida sobivust ümbritsevasse miljöösse, tagada juurdepääs, lahendada parkimine ning jäätmehooldus. Detailplaneeringute koostamisel tuleb kaaluda keskkonnamõju hindamise algamist.

Kaubandus-, teenindus- ja büroohoonete maana on reserveeritud järgmised maaüksused:

B1 – Hummuli aleviku maa-ala

B2 – Soe küla maa-ala

B3 – Soe küla maa-ala

B4 – Soe ristmiku piirkond

B5 – Ristimäe maa-ala

Olemasoleva kaubandus-, teenindus- ja büroohoonete maana on kantud planeeringusse:

B6 – Hummuli aleviku ärimaa

2.10 TOOTMISMAA (tähis kaardil TT)

Tootmismaa on tootva ja ümbertöötleva tootmisega seotud hoonete, neid teenindavate abihoonete ja rajatiste maa. Tootmismaadena võetakse kasutusele endised tootmisterritooriumid (sh põllumajanduslikud tootmisterritooriumid), kuna seal on olemas vajalik infrastruktuur.

Täiendavaid tootmismaad nähakse ette peamiselt olemasolevate alade laiendusena ning planeeritakse kohta, kus tootmiseks vajalikud transpordivood ei kulge läbi küla. Tootmise rajamisel lähtutakse keskkonnakaitse nõuetest.

Tootmishooned, mis asuvad külades asustuse läheduses, peavad oma mahult ja välisilmelt sobima olemasolevasse keskkonda. Tehnovõrkude väljaarendamine tootmismaal toimub kokkuleppel arendajaga.

Detailplaneeringu koostamisel korraldatakse keskkonnamõju strateegiline hindamine vastavalt keskkonnamõjuhindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seadusele juhul, kui kavandatav tegevus on eeldatavalt olulise keskkonnamõjuga.

Üldplaneeringu KSH aruandes teeb ekspert ettepaneku arvestada kalakasvatuse arendamisega Väike Emajõe, Õhne jõe või Jõku jõe ääres. Kalakasvatuse arendamiseks on Väike Emajões ning Õhne jões piisaval hulgal kvaliteetset vooluvett ning kalakasvatust on võimalik seostada turismi- ja puhkemajanduse eesmärkidega. Kalakasvatuse laiendamine ei lähe vastuollu veekogude kaitseks ette nähtud loodus- ja keskkonnakaitse nõuetega.

Üldplaneeringu KSH aruande kohaselt planeeringulahenduse elluviimine olulise mõjuga keskkonnaprobleeme ei tekita juhul, kui Hummuli vallas ei rajata olulise keskkonnamõjuga tööstusobjekte. Mittesoovitavate tööstusobjektide puhul võtta aluseks Keskkonnamõju hindamise ja juhtimissüsteemi seaduses (KeJS) olulise keskkonnamõjuga tegevuste loetelus toodud tootmistegevused. Loetelus toodud konkreetsete tootmisobjektide projekteerimisel tuleb nendele teha keskkonnamõju hindamine, mille käigus täpsustatakse vajalikud keskkonnanõuded.

Tootmismaana on planeeringusse kantud järgmised alad:

- TT1 – Vallai tootmisala;
- TT2 – Astra tootmisala;
- TT3 – töökoja tootmisala;
- TT4 – suurfarmi tootmisala;
- TT5 – Asu endise sigala tootmisala;
- TT6 – Kullimäe tootmisala.

Tootmismaana on reserveeritud järgmised alad:

- TT7 – Jeti tootmisala.
  - TT8 - Hummuli puurkaevu maa
  - TT9 – Jeti puurkaevu maa
  - TT10 – Asu farmi maa
- Hummuli ja Jeti puurkaevu maa taotletakse munitsipaalomandisse.

2.11 PÕLLU- JA METSAMAJANDUSMAA

Põllu-ja metsamajandusmaaks loetakse põllumajandussaaduste tootmiseks ja metsakasvatuseks ettenähtud maad, mille hulka arvatakse ka katastriüksuse piires olev õuemaad. Põllu-ja metsamajandusmaana (katastriüksuse sihtotstarbega maatulundusmaa) on määratletud suurem osa valla territooriumist. Elamumaade reserveerimisel on arvestatud säilitada head põllu-ja metsamaad.

Hummuli vald planeerib taotleda munitsipaalomandisse Hummuli alevikus ja Jeti küla keskuses asuvaid reformimata riigimaid eesmärgiga võimaldada korrusmajade elanikel kasutada köögiviljamaad.

Köögiviljamaad on Hummuli aleviku ja Jeti küla keskuse korterelamute elanike kasutuses olnud mitukümmend aastat ja maa sihtotstarbelist kasutamist soovitakse ka edaspidi jätkata. Maad kasutatakse kartuli ja muude aiasaaduste kasvatamiseks oma pere tarbeks, istutatud on ka viljapuid ja marjapõõsaid.

Põllumajandusmaana on reserveeritud järgmised alad:

- MP1 – keskasula kortermajade elanike köögiviljamaad;
- MP2 – keskasula kortermajade elanike köögiviljamaad;
- MP3 – Jeti küla kortermajade elanike köögiviljamaad;

Eelnimetatud põllumajandusmaad taotletakse Hummuli valla munitsipaalomandisse.

Valla metsaressursse tuleb kasutada mitmekülgset ja säästlikult, et tagada nii majanduslik tulu kui ka metsade bioloogiline mitmekesisus.

Põllu- ja metsamajandusmaale ehitamisel peab järgima käesoleva seletuskirja punktides 2.2.1 “Üldpõhimõtted”, 2.15.1 “Väärtuslikud maastikud”, 2.15.2 “Väärtuslikud põllumaad” ja 2.16.1 “Roheline võrgustik” toodud tingimusi.

2.11.1 Valge ala

Üldplaneering määratleb põhikaardil valgega (põld, looduslik maa) tähistatud alasid põllumajandusmaana või loodusliku maana, kus jätkatakse senist maakasutust ning millel säilib olemasolev kasutusotstarve maatulundusmaa. Nendel aladel sihtotstarvete määramist ja muutmist ei käsitleta üldplaneeringu muutmisenä juhul, kui kinnistu senine maakasutuse juhtfunktsioon säilib vähemalt 70 % ulatuses. Nimetatud protsenti arvestatakse kinnistu pindalast ja maakasutuse juhtfunktsioonist, mis on moodustatud enne üldplaneeringu kehtestamist.

2.12 DETAILPLANEERINGU KOOSTAMISE KOHUSTUSEGA ALAD JA JUHUD

Detailplaneeringu koostamise kohustusega aladeks on Hummuli aleviku maa-ala, mille piirid on määratletud üldplaneeringu kaardil.

Tehnovõrgud tuleb detailplaneeringu koostamise kohustusega aladel projekteerida maa alla ja teemaale, võimalusel ühte kaevesse.

Väiksemad krundid võib moodustada alajaamade, pumplate ja teiste tehnorajatiste jaoks ilma detailplaneeringut koostamata.

Detailplaneeringu koostamine on kohustuslik järgmistel juhtudel:

1. avalike veekogude ranna ja kalda piiranguvööndis maa-ala jagamisel kruntideks;
2. hajaasustatud kohtades maa-ala kruntideks jagamisel elamuehituse eesmärgil, kui soovitakse ehitada lähemale kui 100 meetrit naaberkiinnistu hoonestusest;
3. hotelli, kämpingu või motelli rajamisel;
4. autoteenindusjaama, bensiinjaama rajamisel;
5. tootmise/tööstuse planeerimisel, kui tootmisest tulenevad negatiivsed mõjud (müra, heitgaasid jms) väljuvad tootmismaa piiridest ning mõjutavad lähiümbrust või kavandatakse rajada kokku üle 1000 m² ehitusaluse pinnaga tootmis- või laohooneid;
6. kompaktse hoonestusega alal, millel on või millele kavandatakse ühele hektarile 4 või enam elamut/suvilat.
7. miljööväärtuslikule hoonestusalale ehitamisel.

Hummuli vald võib põhjendatud vajaduse korral alata detailplaneeringu koostamist ka alljärgnevatel juhtudel:

1. rohevõrgustikule ehitamisel;
2. väärtuslikule maastikule ehitamisel.

Hummuli vald võib põhjendatud vajaduse korral alata detailplaneeringu koostamise ka nendel aladel ja juhtudel, mille puhul üldreeglina detailplaneeringu koostamise kohustust ei ole.

2.13 TIHEASUSTUSEGA ALAD

Tiheasustusalasid maareformi seaduse tähenduses ei määrata.

2.14 MILJÖÖVÄÄRTUSLIKUD ALAD (tähis kaardil M)

Miljööväärtuslike alade määramise eesmärgiks ei ole uute kaitsealade loomine, vaid olemasolevate maastike püsiväärtustele ja tervikmõjule tähelepanu juhtimine ning konkreetsete maakasutustingimuste kaudu selle tervikmõju säilimisele kaasaaitamine.

Miljööväärtusega alad on ajalooliselt välja kujunenud haljastuse ja hoonestusviisiga ala, mis moodustab säilitamist vääriava kvalitatiivse terviku. Miljööväärtuslikel aladel taotletakse ajaloolise miljöö ning ehitiste säilitamist, taastamist ja eksponeerimist. Elemente, mis on piirkonnale omadustelt või väljanägemiselt võõrad, tuleb vältida.

Hummuli vallavalitsuse oluliseks tegevuseks pärandkultuurimaastiku säilitamisel tuleb pidada Hummuli mõisaansambli ning pargi korrastamist ja Koorküla metsamaastikus olevate metsavahikohtade säilitamisele kaasaaitamist. Miljööväärtuslike aladena on vaadeldavad Koorküla veskikoht, Koorküla piirkonna metsavahikohad ning Piiri kordon. Vallavalitsuse initsiatiivil on soovitatav tellida miljööväärtuslikes kohtades olevate hoonete seisundi hindamine.

Miljööväärtuslike alade määramisel arvestati, et sellele alale jääksid Hummuli vallale olulised, säilitamist vajavad vääriava kultuuripärandi objektid, mida ei ole kaitse alla võetud muinsuskaitsealuse objektina või väärtusliku maastikuna määratletud.

Maa-alade ja objektide ülevaatus tulemusena määratakse üldplaneeringuga miljööväärtusega aladeks:

- 1) Koorküla vesiveski koos paisjärvega, tähis kaardil M1;
- 2) endine piirivalve Koorküla kordon Läti piiri ääres, tähis kaardil M2;
- 3) endine metsavahi koht enne 40-ndat aastat Nihujärve ääres, tähis kaardil M3;
- 4) endine metsavahi koht enne 40-ndat aastat Laanemõtsa järve ääres, tähis kaardil M4.

Miljööväärtusega aladele ehitamisel, nende kasutamisel ja hooldamisel tuleb arvesse võtta järgmist:

- hoonete ehitamisel või ümberehitamisel tuleb sobitada ja säilitada konkreetsele alale omaseid hooned ja elemente;
- uute ehitusalade rajamisel sobitada uue elemendid kooskõlas olemasolevatega ja säilitada olemasolevad väärtused;
- järgida hoonete algset arhitektuuri ja kujundusprintsipi;
- juurdeehitised tuleb ehitada hoone mahulist lahendust ja arhitektuurset algideed rikkumata;
- säilitada tuleks maju kujundavad iseloomulikud detailid – akende ja uste kuju, asend fassadil ja seinas;
- vältida silmatorkavalt suuremaid ehitisi kui on ümbruskonnas ja ka ehitusmaterjale, mis olemasoleva arhitektuuriga ei haaku;
- ajalooliselt väljakujunenud teetrasse tee renoveerimise käigus ei õgvendata.
- haljastuses säilitada põlispuude gruppe.

Uue haljastuse rajamisel miljööväärtusega aladele arvestada ajastule või piirkonnale omaseid kujundusprintsipe ja taimeliike. Võimalusel säilitada hoonete ehitamiseks kasutatud materjalid ja detailid. Elektri- ja sideliinide rajamisel või rekonstrueerimisel on soovitatav eelistada miljöösse sobivaid lahendusi, loodusmaastikel õhuliinid võimalusel paigutada kaablisse.

Hummuli vallal on õigus jätta miljööväärtuslikule alale jäävate kinnistute jagamisel ja ehitusalade määramisel või alale mitte iseloomulike ehitiste püstitamisel ala eesmärgiga vastuolus olev detailplaneering kehtestamata.

2.15 VÄÄRTUSLIKUD MAASTIKUD

2.15.1 Väärtuslikud maastikud

Väärtuslikud maastikud on mitmekesise maakasutuse ja taimestikuga maastikud, kus leidub nii kohalikku identiteeti loovaid elemente kui sobivaid elupaiku erinevatele taimedele, loomadele ja teistele elusolenditele. Väärtuslike maastike määramise eesmärgiks on kultuuripärandi hoidmine traditsioonilise asustus- ja maakasutusmusteri ning muude ajaloo "jälgede" näol, samuti maastikulise mitmekesisuse ning ökoloogilise tasakaalu säilitamine.

Hummuli vallas on maakondliku tähtsusega alljärgnevad väärtuslikud maastikud:

1. Hummuli ümbrus.

Hõlmab põhiliselt riigimaantee nr 6 Valga-Uulu ja Väike Emajõe vahelist 754 ha ala, kuhu jäävad Hummuli alevik, Soe ja Ransi küla maad. Ala keskele jääv Hummuli mõis kuulub inglise gooti stiili ehitiste hulka. Hummuli mõisa ümbritseb looduskaitsealune park. Oluliseks komponendiks on Väike Emajõe kallas, kus 1702. aastal toimus Põhjasõja lahing.

Arhitektuurimälestiste kaitse all on Hummuli mõisa peahoone koos pargiga, looduskaitse all "Kolme kuninga määnd" ja arheoloogiamälestisena arvel kääbaskalmistu (II at.) ning maa-alune kalmistu "Rootslaste matusepaik" (18. saj.).

2. Koorküla-Jeti ümbrus

Ala piiritlevad läänest Õhne ja idast Jõku jõgi, põhjast Jeti küla ning lõunast vabariigi piir. Ala pindala 3282 ha. Tegemist on põhiliselt loodusmaastikuga, mida eriti ilmestab Koorküla järvestik, kus ligi 20 järve. Suurim ja ilusam on 44,1 ha suurune, väga läbipaistva veega Koorküla Valgjärv.

3. Õhne jõe lähiümbrus

Ala hõlmab Õhne jõe äärsed piirkonda alates Hummuli valla piirist kuni maakonna Viljandimaa poolse piirini. Õhne jõgi on üks väheseid looduslähedases seisus jõgesid Eestis. Ala iseloomustab kaunis loodusmaastik.

Hummuli vallas on kohaliku tähtsusega alljärgnevad väärtuslikud maastikud:

1. Aitsra vana mõisakoht (III kl) - maantee ristist põhja ja ida poole jääv ala; palu-karukell, Pedajamäe männid, ohvrikivi.
2. Alamõisa küla (III kl) - maantee ristist põhja poole jääv ala.
3. Sarapuu järve loodepoolne ümbrus (III kl) - mets ja heinamaa.

Väärtuslikele maastikele ehitamisel tuleb arvesse võtta järgmist:

- Väärtuslikule maastikule ei ehitata olulise ruumilise mõjuga objekte ega püstitata kõrgehitisi või rajatisi nagu mastid, tuulegeneraatorid jms ilma äärmise vajaduseta;
- Vaated väärtuslikele maastikele ja vaatamisväärsustele peavad olema avatud;
- Ehitamisel väärtusliku maastiku alale tuleb jälgida kohalikku ehitustraditsiooni ning hooned hoolikalt maastikku sobitada;
- Vältida ehitustegevuse ulatuslikku laienemist visuaalselt ning maastikuliselt esteetilistes ja tundlikes paikades. Uusehitisi lubada eelkõige endistel talukohtadel, samuti jälgida endisaegset hoonete paigutust;
- Lubada tootmismaa sihtotstarbe määramist seda vaid vaatliselt isoleeritud paikadesse. Tootmismaaade vajadusel eelistada olemasolevate tootmishoonete rekonstrueerimist.

Soovitused maakasutuse ja hoolduse osas:

- hoida korras kõiki põllu- ja rohumaid, erilist tähelepanu pöörata looduslike niitude hooldusele;
- hoida kaunid vaated avatuna.

Käesoleva üldplaneeringuga täpsustatakse Valga maakonnaplaneeringu teemaplaneeringus "Asustust ja maakasutust suunavad keskkonnatingimused" määratletud maakondliku ja kohaliku tähtsusega väärtuslike maastike piire vastavalt üldplaneeringu kaardile.

2.15.2 Väärtuslik põllumaa

Vallas on haritavat maad umbes 4600 ha. Väärtuslikud põllumaad on alad, mida soovitavalt tuleb hoida põllumajanduslikus kasutuses. Kaardil on tähistatud need põllumaad helekollase värviga. Väärtuslike põllumaade säilimise tagamiseks seatakse käesoleva üldplaneeringuga järgmised tingimused:

1. põldude sööti jätmisel tuleb tagada niiteline kasutus.
2. uute hoonete ehitamisel tagada vaadete avatus.

2.15.3 Riikliku kaitse all olevad muinsuskaitsealised väärtused ja kasutuspiirangud

Hummuli vallas kinnismälestisteks tunnistatud objektide loetelu on esitatud lisa nr 2. Kinnismälestiste kaitseks on muinsuskaitseaduse alusel kehtestatud kaitsevöönd, mille suhtes kohaldatavad kitsendused ja milles tehtavad leevendused märgitakse kaitsekohustuseteatisse. Kaitsevööndiks on 50 m laiune maa-ala mälestise väliskontuurist või piirist arvates, kui mälestiseks tunnistamise õigusaktis ei ole ette nähtud teisiti. Kinnismälestiste kaitsevööndis on ilma muinsuskaitseameti loata keelatud kõik mulla- ja ehitustööd ning puude ja põõsaste istutamine, mahavõtmine ja juurimine. Muinsuskaitsealal projekteerimistingimuste väljastamisel ning detailplaneeringute koostamisel tuleb arvestada muinsuskaitseaduses sätestatud kitsendustega ning taotleda vajalikud muinsuskaitseameti load.

Uurimist vajab Töörimäel asuv hiiekoht. Selleks on võimalus arengukava 2008–2012 "Eesti ajaloolised looduslikud pühapaigad. Uurimine ja hoidmine" kaudu, mille üldeesmärk on säilitada Eesti looduslike pühapaikade ja nendega seotud vaimse kultuuripärandi omapära.

2.15.4 Vaba juurdepääsu tagamine kinnismälestiste juurde

Avalik-õigusliku isiku omandis oleval kinnisasjal asuva kinnismälestise juurde on igapäev vaba juurdepääs. Eraõiguslik isik, kelle kinnisasjal mälestis asub või kelle kinnisasja tavakohane juurdepääsutee mälestiseni viib, peab tagama kõigile vaba läbipääsu mälestiseni päikesetõusust loojanguni. Mälestiseks olevasse ehitisse või selle õue pääseb omaniku või valdaja lubatud ajal ja korras. Muinsuskaitseamet võib juurdepääsu kinnismälestisele piirata, kui vaba juurdepääsuga ohustatakse mälestist.

2.15.5 Veekogude kalda kasutamise kitsendused, kalda piiranguvöönd ja kalda ehituskeeluvöönd

Käesoleva üldplaneeringuga ei suurendata looduskaitseaduses sätestatud kalda ehituskeelu vööndi laiust. Kalda piiranguvööndi ja ehituskeeluvööndi ulatus ja kalda kasutamise kitsendused on esitatud lisas nr 3.

2.16 ROHELINE VÖRGUSTIK JA LOODUSKAITSE

2.16.1 Roheline võrgustik

Roheline võrgustik on ökoloogiline infrastruktuur, mis koosneb tugialadest ning neid ühendavatest koridoridest. Tugialadel asuvad olulised elupaigad ja kasvukohad ning koridorid võimaldavad liikuda erinevatel liikidel ühelt tugialalt teisele. Tugialadele on omane massiivsus, kompaktsus ja looduskaitseväärus, koridorid seovad omakorda tugialad tervikuks.

Roheline võrgustiku vallas moodustavad põhiliselt metsad ning jõgede, ojade ja järvede kaldad. Inimese poolt kavandatava tegevusega ei tohi ohustada roheline võrgustiku toimimist. Stabiilse roheline võrgustiku säilimiseks on oluline säilitada metsade massiivsus ning tagada väiksemate metsaribade sidusus, seetõttu:

1. Tuleb hoiduda metsamaa sihtotstarbe muutmisest.
2. Metsamaa raadamine (raie, võimaldamaks maakasutamist muul otstarbel peale metsa kasvatamise) roheline võrgustiku aladel ei ole üldjuhul lubatud.
3. Ehitusalade valikul ei tohi seada ohtu roheline võrgustiku säilimist.

Hummuli valla territooriumil asuvad järgmised roheline võrgustiku tugialad:

1. Koorküla tugiala pindalaga 45,3 km². Ala asub riigimaantee nr 23193 Piiri –Jeti ja riigipiiri vahel. Üle poole alast moodustavad okasmetsad.

Vallasiseselt on tugialasid ühendavateks koridorideks:

1. Holdre-Koorküla koridor. Lai koridor maakonna edelapiiril, kaetud praktiliselt täies ulatuses sega-ja okasmetsadega. Koridori kirdeosas paiknevad üksikud hoiu- ja metsa kvartalid ning samasse ulatub ka Koorküla Valgjärve ja Udsu järve hõlmav Natura 2000 võrgustiku ala. Koridori osatähtsust suurendab riigipiiri ääres kulgev Läti roheline võrgustiku riikliku tähtsusega koridor.

2. Õhne jõe koridor, mis kulgeb täies ulatuses mööda Õhne jõe lõunast põhjasuunas. Ainuke koridor maakonnas, mis tugineb jõe kui vooluveekogu omadustele moodustada ribastruktuur. Saab alguse maakonna piirilt Holdre-Koorküla koridorist. Jõe ääres paiknevad peamiselt segametsade ribad, aga ka looduslikud rohumaad ja soised alad ning veidi eemal haritavad maad. On väärtuslik ühendav koridor maakonna lõuna ja põhjaosa vahel.

3. Piiri koridor asub Eesti-Läti riigipiiri ääres. Koridor algab sujuvast üleminekust Koorküla tugialast, kulgeb lääne-ida suunaliselt ning suubub Jaanikese tugialasse. Valdavalt sega-ja okasmetsadega ala. Mööda koridori kulgeb Piiri oja.

4. Väike Emajõe koridor. Üks kahest olulisest maakonna keskosas paiknevast lõuna-põhja suunalisest koridorist. Ala moodustavad Väike Emajõgi ja sellest ida poole jäävad metsad. Metsadest on umbes 60 % ulatuses okasmetsad ning ülejäänud alal segametsad ja soised alad. Koridori alal asustus praktiliselt puudub.

Rohevõrgustiku toimimise tagamiseks tuleb järgida järgmisi tingimusi:

- metsamaade majandamisel lähtuda metsamajanduskavadest ning metsamajanduse heast tavast;

- keelatud on kõrge keskkonnariskiga rajatise rajamine;
- ehitustegevuse kavandamisel rohelise võrgustiku aladel peab tagama rohelise võrgustiku toimimise;
- soovitatav hoonete harja kõrguseks 8 m ja teine korrus üksnes katusekorrusena, välisviimistlusmaterjalidena kasutada looduslike materjale- eelistatult puit ja looduslik kivi;
- krundil õuemaa maksimaalne pindala 5000 m², õuemaa osas lubatud metsa raadamine.

Käesoleva üldplaneeringuga täpsustatakse Valga maakonnaplaneeringu teemaplaneeringus "Asustust ja maakasutust suunavad keskkonnaningimused" määratletud rohelise võrgustiku tugiala ja koridoride piire vastavalt üldplaneeringu kaardile.

2.16.2 Natura 2000 alad ja looduskaitsealad

Natura 2000 alad kuuluvad üle-euroopalise kaitstavate alade võrgustiku hulka. Hoiuala moodustatakse loodusliku loomastiku, taimestiku ja seenestiku soodsa seisundi tagamiseks, kui see ei ole tagatud muul käesoleva seadusega sätestatud viisil.

Hoiualal on keelatud nende elupaikade ja kasvukohtade hävitamine ning kahjustamine, mille kaitseks hoiuala on moodustatud, samuti kaitstavate liikide oluline häirimine ning tegevus, mis seab ohtu elupaikade, kasvukohtade ja kaitstavate liikide soodsa seisundi.

Hummuli vallas paiknevad järgmised Natura 2000 alad ja looduskaitsealad:

1. Koorküla loodusala

Koorküla loodusala loodusdirektiivi I lisa elupaigatüüpide kaitseks. Pindala 302 ha. Kaitstavad elupaigatüübid: liiva-alade vähetoitelised järved (3110), huumustoitelised järved ja järvikud (3160), rabad (7110), vanad looduspõõsad (9010), rohunditerikkad kuusikud (9050).

2. Koorküla looduskaitseala

Kaitseala pindalast 351,1 ha kuulub suurem osa oma loodusväärtuste tõttu Natura 2000 ala hulka. Tulenevalt Vabariigi Valitsuse 5. augusti 2004. a korralduse nr 615-k «Euroopa Komisjonile esitatav Natura 2000 võrgustiku alade nimekirja» lisa 1 punkti 2 alapunktist 120 hõlmab kaitseala Koorküla loodusala, kus tegevuse kavandamisel tuleb hinnata selle mõju kaitse-eesmärkidele, arvestades Natura 2000 võrgustiku alade suhtes kehtivaid erisusi.

Tulenevalt Koorküla looduskaitseala kaitse-eeskirjast (6. oktoobri 2005. a Vabariigi Valitsuse määrus nr 260) on kaitseala kaitse-eesmärk: EÜ nõukogu direktiivi 79/409/EMÜ loodusliku linnustiku kaitse kohta I lisas nimetatud linnuriigi kaitse, mis on ühtlasi ka I kategooria kaitsealune liik; EÜ nõukogu direktiivi 92/409/EMÜ looduslike elupaikade ning loodusliku loomastiku ja taimestiku kaitse kohta I lisas nimetatud elupaigatüüpide – liiva-alade vähetoiteliste järvede, looduslikult huumusetoiteliste järvede ja järvikute, looduslikus seisundis rabade, vanade looduspõõsade ja rohunditerikkade kuusikute kaitse.

Kaitsealal on Udsu järve sihtkaitsevöönd 40,3 ha, Kadastiku järve sihtkaitsevöönd 208,1 ha ning Valgjärve piiranguvöönd 102,7 ha. Udsu sihtkaitsevööndi kaitse-eesmärk on Udsu järve ja seda ümbritsevate koosluste kaitse ja maastikuilme säilitamine. Kadastiku sihtkaitsevööndi kaitse-eesmärk on sealsete järvede ja kaitsealuse linnuliigi elupaiga säilitamine. Valgjärve piiranguvööndi kaitse-eesmärk on sealse elustiku mitmekesisuse ning maastikuilme säilitamine.

3. Pikre järve hoiuala

Kaitse-eesmärk on EÜ nõukogu direktiivi 92/43/EMÜ I lisas nimetatud elupaigatüübi – looduslikult rohketoiteliste järvede kaitse;

4. Linaleojärve hoiuala

Kaitse-eesmärk on EÜ nõukogu direktiivi 92/43/EMÜ I lisas nimetatud elupaigatüübi – looduslikult rohketoiteliste järvede kaitse;

5. Roksi järve hoiuala

Kaitse-eesmärk on EÜ nõukogu direktiivi 92/43/EMÜ I lisas nimetatud elupaigatüübi – looduslikult rohketoiteliste järvede kaitse;

2.16.3 Väärtuslikud püsielupaigad

Püsielupaik looduskaitse seaduse tähenduses on väljaspool kaitseala või selle piiranguvööndis asuv piiritletud ja erinõuete kohaselt kasutatav kaitsealuse looma sigimisala või muu perioodilise koondumise paik; kaitsealuse taime või seene looduslik kasvukoht.

Rohelise võrgustiku tugialadel asuvad metsise, kalakotka ja väike-konnakotka elupaigad on liikide soodsa seisundi tagamiseks kaitse all. Kalakotkas ja väike-konnakotkas on I kaitsekategooria alused liigid ning liigi kaitse eesmärgil on elupaigad kaardil märkimata. Püsielupaiga kaitsekord on määratud kaitse-eeskirjaga.

Tugialadel liigi elutingimuste säilitamise ja parandamise eesmärgil on keelatud sihtkaitsevööndis liikumine metsise mänguajal veebruarist juunini. Alusmetsa ja järelkasvu harvendamine on lubatud üksnes septembrist jaanuarini. Piiranguvööndis, kus metsis ei pesitse, vaid kasutab ala liikumiseks ja toidu otsimiseks, on teatud raie lubatud septembrist jaanuarini vastavalt metsamajanduskavale, kuid arvestama peab raielangi suurust ja kuju vastavalt kaitsekorrale.

2.16.4 Väärtuslikud üksikobjektid

Kaitstav looduse üksikobjekt on teadusliku, esteetilise või ajaloolis-kultuurilise väärtusega elus või eluta loodusobjekt või nende rühm, mida kaitstakse looduskaitseaduse alusel (puu, allikas, koobas).

Looduse üksikobjekti ja üksikobjektide rühma ümber on 50 m raadiuses piiranguvöönd, kui kaitse alla võtmise otsusega ei kehtestata piiranguvööndi väiksemat ulatust. Looduskaitsetised üksikobjektid on esitatud tabelis nr 1.

2.17 TEED

Hummuli valla mõõdistatud teedevõrk üldplaneeringu kaardil on 76 000 meetrit, millest arvele võetud 63 683 meetrit, on välja kujunenud ja ei vaja olulisi muudatusi.

Teederegistrisse kantud kohalikud maanteed ja tänavad ning avalikult kasutatavad erateed on ära esitatud tabelites 11, 12, 13, 14 planeeringu lisan. Planeeringuga määratletud avalikuks kasutamiseks vajalikud teed on esitatud tabelis nr 10.

Esmatähtsaks tuleb pidada kohalike teede seisukorra, talvise hoolduse, sõidetavuse, nähtavuse parandamist. Eelkõige vajavad parandamist teed, mis on põhilised liiklussooned ning on eriti tähtsad valla puhkemajanduse ja turismipotentsiaali kasutamiseks. Viidasüsteemiga tähistatakse lõkke- ja telkimispaigad ning matkarajad.

Liiklemise ohutumaks muutmiseks on vajalik kergliiklusteede ja –sõiduradade ehitamine ning teedevõrgu kvaliteedi tõstmine.

Planeeritav kergliiklustee rajatakse alates Piiri ristteest riigimaantee nr 6 Valga-Uulu ja riigimaantee nr 23184 Asu-Soe parempoolsele küljele kuni Soe küla keskmise asuva riigimaantee nr 23186 Jõgevete-Soe.

Teede parema läbitavuse tagamiseks vajavad mustkatet järgmised teelõigud:

- riigimaantee tee nr 23186 Jõgevete-Soe täies ulatuses;
- riigimaantee tee nr 23190 Tõrva-Jeti-Valgjärve täies ulatuses;
- riigimaantee tee nr 23191 Käärikmäe-Koorküla;
- riigimaantee nr 23193 Piiri-Jeti.

Planeeringuga nähakse ette ühendusteede taastamine Läti Vabariigi piiriäärse Valka rajooni valdadega (üldkasutatav Valgjärve-Piiri 4,2 km tee, mis on riigimaantee nr 23190 Tõrva-Jeti – Valgjärve pikendus kuni riigipiirini).

Teeseadusest tulenevalt on planeeringule kantud riigimaantee kaitsevöönd, mille laiuseks on 50 meetrit sõiduraja teljest. Riigimaanteede kaitsevöönd, mille ulatuses on tee omaniku nõusolekuta keelatud uute hoonete või rajatiste ehitamine, on kantud ka üldplaneeringu kaardile. Kohalike teede kaitsevööndiks määratakse 20 m sõiduraja teljest.

Riigimaanteede nimekiri on esitatud lisan (tabelis nr 9). Teekaitseks, teehoiukorraldamiseks ning teelt lähtuvate keskkonnakahjulike ja inimesele ohtlike mõjude vähendamiseks on ettenähtud teearsed kaitsevööndid. Vööndite ulatus on toodud lisan (tabelis nr 8).

Avalikult kasutatava veekogu kallasrajale juurdepääsu tagamiseks sõlmitakse tee omaniku ja vallavalitsuse vahel tee avaliku kasutamise leping. Eratee omanikuga sõlmitakse leping eratee avalikuks kasutuseks määramise kohta vastavalt Teeseadusele.

Üldplaneeringuga uute bussiliinide avamist ja uute peatuste rajamist ette ei näha. Ühistranspordi arendamisel lähtutakse ühistranspordi arengukavadest, arvestades seejuures elanikkonna vajadusi.

2.18 TEHNILINE INFRASTRUKTUUR

2.18.1 Vesi ja kanalisatsioon

Käesoleva planeeringuga määratakse reoveekogumisaladeks Hummuli vallas järgmised alad:

- Hummuli alevik
- Pikemas perspektiivis: Jeti küla keskus.

Reoveekogumisala piirid on esitatud lisas nr 8.

Ühisveevärgi ja kanalisatsiooni väljaarendamine ning reoveekogumisalade määramine toimub vastavalt Hummuli valla ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni 2009-2019. a arendamise kavale, millega arvestatakse detailplaneeringute koostamisel ja projekteerimistingimuste väljastamisel.

Hummuli alevikus on olemas ühisveevärk ning kanalisatsioonisüsteem, millega on liitunud kõik kortermajade ja osade eramajade elanikud. Aleviku reoveed puhastatakse reoveepuhastis. Jeti külas on osaliselt välja ehitatud ühisveevärk, ühiskanalisatsioon puudub. Hummuli alevik, Soe küla ja Jeti küla keskus on haaratud ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni arendamise kavaga. Jeti küla keskuse reoveepuhastile sobivaks asukohaks on Jeti elamute taga asuv Käärikmäe-Koorküla riigimaantee ääres asuv ala, mis on kantud üldplaneeringu kaardile planeeritava puhastusseadme tingmäärgiga.

Hajaasustuses on peamiseks veevarustusviisiks salvkaevud ja mõned üksikud puurkaevud ning reoveed juhitakse kogumiskaevudesse või omapuhastisse. Nendes kohtades ei ole ühiskanalisatsiooni väljaehitamine suurte kulude tõttu majanduslikult põhjendatud ja vajalik.

Prioriteetsed tegevused:

1. Hummuli aleviku vee- ja kanalisatsioonitorustike renoveerimine, puhastusseadme uuendamine;
2. Jeti küla keskuse puurkaevu rekonstrueerimine, vee- ja kanalisatsioonitrasside ehitamine ning puhastusseadme ehitus.

Suurema reostuskoormusega ettevõtete puhul (puhkekompleks, tööstus) on vajalik väikepuhastite rajamine.

Reoveepuhasti sanitaarkaitsetsoonis on seadusest tulenevalt keelatud tsiviilhoonete ehitamine ja joogivee salvkaevude rajamine.

Üldplaneeringu kaardile on kantud Hummuli valla omandis olevad puurkaevud:

1. Hummuli puurkaev TT8;
2. Jeti küla puurkaev TT9.

2.18.2 Jäätmekäitlus

Valla territooriumil prügilaid ei asu ning üldplaneeringuga ei reserveerita jäätmekäitluse tarbeks maad. Lähim avatud ladustuskoht on Valga prügila, mis suletakse 2009. aastal. Erinevat liiki jäätmete käitlemine valla territooriumil toimub vastavalt valla jäätmehoolduseeskirjale. Vallas hakkab toimima korraldatud jäätmevedu 2009.a.

Ehitusloa väljastamise tingimuseks on kohustada jäätmevaldajat korraldama jäätmete üleandmist jäätmeluba omavale või jäätmeregistris registreeritud jäätmekäitlejale.

Valga maakonna riskianalüüsist ja kriisireguleerimisplaanist tulenevalt ei ole käesoleva planeeringuga määratletud taudi tagajärjel surnud loomade matmispaikate perspektiivseid

asukohti. Käesoleva planeeringuga määratletakse, et taudi tagajärjel surnud loomade matmispaigad kindlustab kinnistu omanik.

2.18.3 Elekter ja tänavavalgustus

Elektrivõrke vallas haldab Eesti Energia OÜ Jaotusvõrk Kagu-Eesti piirkond. Olemasolevate põhiliinide rekonstrueerimine toimub vastavalt liinide tehnilisele seisukorrale ning AS Eesti Energia arengukavale.

Tänavavalgustus on Hummuli alevikus ja Soe külas. Vajalik on täiendavate valgustite lisamine, tänavavalgustus võrgustiku edasi arendamine. Turvalisuse tagamiseks kavandatakse tänavavalgustuse laiendamist riigimaantee nr 23186 Jõgeveste - Soe ja riigimaantee nr 23184 Asu-Soe äärde Hummuli alevikus ja Soe külas, uutesse elamu- ning puhkepiirkondadesse. Täiendavate valgustite asukoht täpsustatakse hilisema projekteerimise käigus.

Soovitavalt ehitada ja projekteerida uued ning rekonstrueeritavad elektriliinid maakaablisse. Täiendavate liinide väljaehitamine toimub projektipõhiselt seoses liitumissooviga.

2.18.4 Haljastus ja heakord

Hummuli valla haljastuse ja heakorra põhimõtted sätestatakse Hummuli valla heakorraeeskirjadega. Üldplaneeringuga määratakse piirdeaedade ja pügatavate hekkide maksimaalseks kõrguseks kompaktse asustusega aladel 2,0 m. Piirdeaed peab olema arhitektuurses kooskõlas krundi ümbrusega.

2.18.5 Tuletõrje veevarustus

Tuletõrje vett võetakse olemasolevatest tiikidest ja looduslikest veekogudest. Tuletõrje veevõtukohtade rajamisel ja hooldamisel järgitakse EVS 812-6:2005 „EHITISE TULEOHUTUS osa 6: Tuletõrje veevarustus“ sätestatud nõudeid. Üldplaneeringu kaardile on kantud avalikud ja tähistatud tuletõrjevõetõu kohad.

Tuletõrje veevarustuse ja ligipääsetavuse parandamine valla erinevates osades aitab vähendada antud olukordadest tekkivaid kahjusid nii looduskeskkonnale, inimeste varale kui tervisele.

2.18.6 Maaparandussüsteemid

Maaparandussüsteem maaparandusseaduse tähenduses on maatulundusmaa ja eluasemekohtade maa kuivendamiseks ja niisutamiseks ning keskkonnakaitseks vajalike ehitiste kogum, mis on kantud maaparandusseaduse § 40 lõikes 1 nimetatud registrisse.

Kuivendatud maade jagamisel ja hoonestamisel tuleb arvestada olemasolevate maaparandussüsteemidega ja kooskõlastada toimingud Valga Maaparandusbürooga. Maaparandussüsteemiga maa-alale ehitades tuleb tagada nii ehitise alla jääval kinnisasjal kui ka naaberkinnisasjadel paikneva maaparandussüsteemi toimimine. Maaparanduslikke ehitustöid võib teha Valga Maaparandusbürooga poolt väljastatud projekteerimistingimuste ja ehitusloa ning kinnitatud maaparandusprojekti alusel.

Maaparandusprojekti kooskõlastamisest ja ehitusloa väljaandmisest keeldutakse, kui maaparandustöödega rikutakse kaitsežiieme, põhjendamatult kahjustatakse või põhjendamatult muudetakse loodust või tekitatakse kahju teistele maaomanikele või maa- ja veekasutajatele.

Maaparandusprojektis sisalduvate tehnoloogianõuetega nähakse ette maastikuhooldus ning tagatakse maaparandussüsteemide rajamisel ja korrashoiul loodusvarade, looduskeskkonna, loodusobjektide, muinasmälestiste ning teistele omanikele kuuluvate rajatiste hoid ja säilimine.

Maaparandushoidu korraldab maaparandussüsteemi omanik. Maaparandussüsteemide korrastustööde käigus tuleb vältida vee reostamist, veekogu risustamist ning maastiku ökoloogilise mitmekesisuse vähenemist. Selleks tuleb tööde tegemisel rakendada järgmisi tehnoloogilisi meetmeid:

- mullatöid veejuhtmetel tuleb teha suvise madalvee ajal;
- veejuhtmete setetest puhastamisel tuleb vältida nõlvajalami üleskaevamist mahus, mis võib esile kutsuda nõlva deformatsioone (nõlva libisemine või uhtumine, jalami voolamine jne.);
- voolusängist kõrvaldatud veetaimestik ja puhastusraie jäätmed tuleb eemaldada voolusängist ja puhverribalt;
- veekogu kallaste kindlustamisel tuleb kasutada looduslikke materjale või kookosmatte, mis võimaldavad kalda haljastamist;

3. ÜLDPLANEERINGU RAKENDAMINE

Üldplaneeringus määratletu elluviimiseks on vajalik järgmiste tegevuste teostamine:

- ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni arendamise kava kaasajastamine;
- jäätmekava koostamine ja elluviimine;
- puhkealade võrgustiku väljaarendamine (Hummuli alevik; Valgjärve ümbrus) koostöös maaomanike ja ettevõtjatega, viidastamine;
- teede parema läbitavuse tagamiseks teede remont ja kruusakatte asendamine mustkattega, kergliiklusteede ja radade ehitamine;
- erateede omanikega läbirääkimiste teostamine teede avalikuks kasutuselevõtuks ja edaspidise kasutamise tingimustes kokkuleppimiseks;
- Hummuli aleviku ja Soe küla tänavavalgustuse rekonstrueerimine ja edasi arendamine;
- külades elektrivõrgu renoveerimine;
- vallale vajalike maade munitsipaliseerimine.

Valla üldplaneeringu koostamisel on arvestatud Valga maakonna riskianalüüsi ja Hummuli valla esialgses riskianalüüsis väljatoodud ohtudega.

4. ÜLDPLANEERINGU KESKKONNAMÕJU STRATEEGILISE HINDAMISE TULEMUSED

Hummuli valla üldplaneeringu keskkonnamõju strateegilise hindamise viis läbi ekspertgrupp Arvo Järveti juhtimisel. Üldplaneeringu KSH eesmärgiks on planeeringulahenduse vastavuse hindamine valla keskkonnaningimustele. Planeeringuga kavandatavast tegevusest tulenevat mõju hinnati üldplaneeringu koostamise käigus ja selle avalikustamine toimub koos üldplaneeringu avalikustamisega.

Hummuli valla üldplaneeringu juhtmotiiviks on valla elanikele soodsate elu- ja puhketingimuste loomine. Kavandatud maakasutuse muutused ei mõju väljakujunenud valla ruumilisele struktuurile negatiivselt. Hinnatav üldplaneering käsitleb piisava põhjalikkusega muinsuskaitse ja miljöväärtusega alasid. Käesolev Hummuli valla üldplaneering loob eelkõige eeldused olemasolevate ja uute alade paremaks kasutamiseks lähtuvalt juba välja kujunenud ehitus- ja maakasustraditsioonidest. Positiivne on eeldatav majandusliku arengu intensiivistumine ja kohaliku tööhõive suurenemine, mistõttu elamistingimuste paranemisega suureneb teenuste pakkumine ja investeringute tulek valda ning tõuseb ka elukeskkonna kvaliteet üldiselt.

Konkreetsete tulevikus rajatavate objektide tehniliste lahenduste andmine polegi üldplaneeringu ülesanne ning seepärast ei pea ega saagi KSH detailsemalt käsitleda alles hiljem selguvatest tehnilistest üksikasjadest või ehitustööde tegemisest olenevaid keskkonnamõjusid. Selliste objektide nõuetekohane keskkonnamõju hindamine tehakse kas detailplaneeringu või projekti staadiumis.

KSH käigus selgusid järgmised tulemused:

1. Valla piiresse jäävaid kaitsealasid ja -objekte planeeringu elluviimine otseselt ei mõjuta; mõju rohevõrgustiku aladele ning väärtuslikele maastikele ei ole oluline.
2. Hummuli valla hajaasutus on valla iseloomuliku pärandkultuurmaastike element. Üldplaneeringuga kavandatud maakasutus järgib juba väljakujunenud maastikustruktuuri ja väärtustab säilinud pärandmaastikku.
3. Maa-asustuse laienemine/taastamine tuleb suunata esmajoones põlistele asutusaladele, eelistades endisi talukohti, mis on elamiseks ka sobivamad.
4. Soovitus endiste talukohtade kasutamiseks elamuehituseks teenib kultuurmaastiku säilitamise ja taastamise eesmärki, mis haakub pärandkultuurmaastiku säilitamise eesmärkidega.
5. Hummuli vallavalitsuse oluliseks tegevuseks pärandkultuurmaastiku säilitamisel tuleb pidada Hummuli mõisaansambli ning pargi korrastamist ja Koorküla metsamaastikus olevate metsavahikohtade säilitamisele kaasaaitamist.
6. Vajalik on teha valla territooriumil säilinud palkhoonete ja maakivist hoonete inventeerimine, et luua põhjendatud alused nende säilimisele ja hooldamisele kaasaaitamiseks. Näidiseks koostada õueplaanid nende talude kohta, kus hooned ja rajatised moodustavad ühtse terviku.
7. Veekogudele ja põhjaveele valla üldplaneeringu elluviimine olulist keskkonnamõju ei avalda. Kvantitatiivne veepuudus on välistatud piisava põhjaveevaru ning tagasihoidliku tarbimise tõttu.
8. Hummuli vallavalitsus eeldab, et Kullimäe loomsete jäätmete käitlemise tsehhi ebameeldiva lõhnaaine väliskeskkonda sattumine lõpeb tsehhi tehnoloogilise rekonstrueerimise järel. Tsehhi lõhnaaine vähendamise tegevuskava on kinnitatud Valgamaa Keskkonnateenistuse juhataja poolt 17. juuli 2008.a. korraldusega nr 42-1-1/1755.
9. Üldplaneeringu elluviimine on positiivse sotsiaalse mõjuga. Arvestatud on kõigi sotsiaalsete gruppide huvisid ja vajadusi.
10. Üldplaneeringuga kavandatud tegevused ei takista Natura 2000 võrgustiku aladel kaitse-eesmärkide saavutamist ega mõju kahjulikult Natura võrgustiku alade terviklikkusele.

11. Kehtiva Planeerimisseaduse kohaselt peavad kohalikud omavalitsused kehtestama üldplaneeringu, mistõttu 0-alternatiivi ei saa pidada reaalseks alternatiiviks ja seda sisuliselt ei analüüsitud KSH läbiviimise käigus.

Kokkuvõtvalt võib öelda, et üldplaneering ja selle maakasutusstrateegia elluviimine parandab senist olukorda ning suurendab kontrolli Hummuli vallas toimuva üle. Lähtudes sellest võib tõdeda, et Hummuli valla üldplaneeringu elluviimine ei too kaasa olulisi negatiivseid keskkonnamõjusid, kui arvestatakse kõikide kehtivate keskkonnakaitsete nõuete ja heade tavadega. Käsitletav Hummuli valla üldplaneering on olemuselt keskkonnasõbraliku suunitlusega, kus on pööratud suurt rõhku keskkonna- ja looduskaitse küsimustele. KSH aruandes esitatud materjal on peamiselt täienduseks planeeringumaterjalile. Keskkonnakaitse soovitused planeeringu elluviimisel lähtuvad võimalikult parima lahenduse saamise põhimõttest.

5. LISAD

Lisa 1. Looduskaitsealad ja - objektid Hummuli vallas

Tabel 1

<i>Nr</i>	<i>Nimi</i>	<i>Möödud ha</i>	<i>Asukoht</i>
1	Koorküla looduskaitseala	351,1	Jeti küla
2	Koorküla loodusala	302	Jeti küla
3	Pikre järve hoiuala	12,4	Jeti küla
4	Roksi järve hoiuala	2,9	Aitsra küla
5	Linaleojärve hoiuala	1,0	Puide küla
6	Kolme kuninga määnd Hummulis (üksikpuu)	Üks määnd	Hummuli alevik
7	Pedajamäe männid (7 tk)	Puudegrupid	Aitsra küla
8	Piiri põlispuud (puuderühm, salu)	Kaks pärna; üks määnd	Piiri küla

Lisa 2. Hummuli valla arhitektuuri-, arheoloogia- ja ajaloomälestiste nimekiri

Arhitektuurimälestised

Tabel 2

<i>Nr</i>	<i>Registri nr</i>	<i>Mälestise nimetus</i>	<i>Asukoht</i>
1	23087	Hummuli park	Hummuli alevik
2	23086	Hummuli mõisa peahoone	Hummuli alevik

Arheoloogiamälestised

Tabel 3

<i>Nr</i>	<i>Registri nr</i>	<i>Mälestise nimetus</i>	<i>Asukoht</i>
1	13077	Käabaskalmistu	Hummuli alevik
2	13084	Asulakoht	Piiri küla
3	13076	Kalmistu „Rootslaste matusepaik“	Hummuli alevik
4	13083	Käabas	Kulli küla
5	13074	Asulakoht	Aitsra küla
6	13075	Ohvrikivi	Aitsra küla
7	13079	Järveasula „Koorküla Valgjärv“, „Vaiküla parv“	Jeti küla
8	13081	Kivikalme	Jeti küla
9	13082	Ohvrihiis „Lindsi saarik“	Jeti küla
10	13080	Kalmistu	Jeti küla
11	13078	Asulakoht	Jeti küla
12	13085	Asulakoht	Puide küla
13	27758	Kiviaja ja noorema rauaaja ja uusaja asulakoht	Jeti küla

Ajaloomälestised

Tabel 4

<i>Nr</i>	<i>Registri nr</i>	<i>Mälestise nimetus</i>	<i>Asukoht</i>
1	4465	Kalmetimägi, II maailmasõjas hukkunute ühishaud	Kulli küla

Lisa 3. Ranna ja kalda kasutamise kitsendused

Veekogude ranna ja kalda kasutamise kitsendused, kalda piiranguvöönd ja kalda ehituskeeluvöönd Looduskaitseadusest tulenevalt.

Kalda piiranguvööndi laiuseks on:

1. üle kümne hektari suurusel järvel ja veehoidlal ning üle 25 ruutkilomeetri suuruse valgalaga jõel, ojal, maaparandussüsteemi eesvoolul 100 meetrit.
2. allikal ning kuni kümne hektari suurusel järvel ja veehoidlal ning kuni 25 ruutkilomeetri suuruse valgalaga jõel, ojal, maaparandussüsteemi eesvoolul 50 meetrit.

Kalda ehituskeeluvööndi laiuseks on:

1. aleviku ja küla selgelt piiritlevate kompaktse hoonestusega alal 50 meetrit, välja arvatud punktis 5 sätestatud juhul (allikal ning kuni kümne hektari suurusel järvel ja veehoidlal ning kuni 25 ruutkilomeetri suuruse valgalaga jõel, ojal, maaparandussüsteemi eesvoolul 25 meetrit).
2. üle kümne hektari suurusel järvel ja veehoidlal ning üle 25 ruutkilomeetri suuruse valgalaga jõel, ojal, maaparandussüsteemi eesvoolul, kanalil ning veejuhtmel 50 meetrit.
3. allikal ning kuni kümne hektari suurusel järvel ja veehoidlal ning kuni 25 ruutkilomeetri suuruse valgalaga jõel, ojal, maaparandussüsteemi eesvoolul 25 meetri. Rannal ja järve või jõe kalda metsamaal ulatub ehituskeeluvöönd kalda piiranguvööndi piirini.

Avalikult kasutatav veekogul igäüks võib ujuda, supelda, harrastada veesporti, püüda kala jms sõltumata veekogu omaniku loast. Avalikult kasutatav ei ole selline seisuveekogu (järv, veehoidla, tiik), mis asub vaid ühele eraõiguslikule isikule kuuluva kinnisasja piires ja on väljavooluta. Samuti pole avalikult kasutatav seisuveekogu, mis asub küll mitmele eraõiguslikule isikule kuuluva kinnisasja piires, kuid mille pindala on väiksem kui viis hektarit. Ka mitme eraõigusliku isiku kinnisasja piires asuv vooluveekogu (jõgi, oja), mille valgala on väiksem kui 25 km², ning sellel asuv paisjärv ei ole avalikult kasutatavad.

Vabariigi Valitsuse 18.07.1996.a. määrusega nr 191 kinnitatud avalikult kasutatavate veekogude nimekirja on Hummuli vallas kantud alljärgnevad jõed ja järved:

Avalikult kasutatavad veekogud, paisjärved ja vooluveekogud

Tabel 5

<i>Jr k nr</i>	<i>Registri kood</i>	<i>Veekogu nimi suurus ha; vooluveekogu pikkus km, valgala km²</i>	<i>Piirangu vööndi laius (m)</i>	<i>Ehituskeelu vööndi laius (m)</i>	<i>Kallas raja laius (m)</i>
1	2116600	Petäjärv 3,5 ha	50	25	4
2	2116900	Kuulja järv 5,3 ha	50	25	4
3	2117100	Pikre järv 12,4 ha	100	50	4
4	2117200	Vilgjärv 2,8 ha	50	25	4
5	2117300	Jääva järv 2,7 ha	50	25	4
6	2117700	Udsu järv 6,5 ha	50	25	4
7	2117800	Virtsjärv 7,5 ha	50	25	4
8	2118000	Valgjärv (Koorküla) 44,1 ha	100	50	4
9	2118300	Kiisjärv 2,3 ha	50	25	4
10	2118400	Kadastiku järv 6,8 ha	50	25	4
11	2118410	Saudikjärv 1,3 ha	50	25	4
12	2118800	Suukaala järv 0,8 ha	50	25	4
13	2118900	Nihujärv 5,5 ha	50	25	4
14	2116110	Veskejärv (paisjärv) 0,9 ha	50	25	4
15	2020810	Purde paisjärv 1,0 ha	50	50	4

16	2020820 2020840 2020830	Puide paisjärv koosneb: Puide järv 6,4 ha Ala-Puide järv 3,1 ha Mäe-Puide järv 0,7 ha	50 50 50	25 25 25	4 4 4
17	1008200	Väike Emajõgi 90,9 km 1289,6 km ²	100	50	4
18	1013700	Õhne jõgi 106,7 km 573,4 km ²	100	50	4
19	1015300	Jõku jõgi 32,6 km 83,3 km ²	100	50	4
20	1012100	Pedeli jõgi 36,2 km 141,7 km ²	100	50	4
21	1012600	Piiri oja 12,5 km 24 km ²	100	50	4

Teised veekogud ja vooluveekogud

Tabel 6

<i>Jr k nr</i>	<i>Registri kood</i>	<i>Veekogu nimi suurus ha; vooluveekogu pikkus km, valgala km²</i>	<i>Piirangu vööndi laius (m)</i>	<i>Ehituskeelu vööndi laius (m)</i>	<i>Kallas raja laius (m)</i>
1	2118210	Soolikse järv 1,0 ha	50	25	4
2	2116700	Linaleojärv 1,0 ha	50	25	4
3	2117000	Roksi järv 2,9 ha	50	25	4
4	2118910	Väike Nihujärv 0,6 ha	50	25	4
5	2117600	Tolljärv 3,7 ha	50	25	4
6	2117900	Laanemõtsa järv 3,7 ha	50	25	4
7	2118100	Liivakse järv 0,8 ha	50	25	4
8	2118200	Kihujärv 0,5 ha	50	25	4
9	2116800	Mudajärv 0,5 ha	50	25	4
10	2118600	Järve järv 1,0 ha	50	25	4
11	2118920	Pisike Nihujärv 0,1 ha	50	25	4
12	2119000	Piirijärv (Koorküla) 2,1 ha	50	25	4
13	2117400	Sarapuu järv 0,7 ha	50	25	4
14	2117500	Raudsepa järv 2,4 ha	50	25	4
15	2116500	Tani järv 1,5 ha	50	25	4
16	1012200	Riisupi oja 9,3 km 18,9 km ²	50	25	4

* Rannal ja järve või jõe kalda metsamaal ulatub ehituskeeluvöönd kalda piiranguvööndi piirini.

Lisa 4. Maanteeäärised vööndid

Tabel 7

Vööndi nimi	Mõju tase	Elukeskkonna iseloomustus	Võimalused majanduslikuks kasutamiseks
A. Tehnoloogiline	Õhk ja pinnas on saastunud. Maastik on täielikult ümberkujundatud.	Inimese pikaajaline viibimine vööndis võib olla nende tervisele kahjulik.	Maantee kaitseistandikud, tehnovõrgud.
B. Sanitaarkaitse	Õhusaaste ületab perioodiliselt lubatud piirkontsentratsiooni.	Inimese pikaajaline viibimine vööndis võib olla nende	Tootmisobjektid kooskõlas sanitaarnormidega.

	Pinnase saastumine võib arvestusliku perioodi lõpuks saavutada lubatud piirkontsentratsiooni. Maastik on tunduvalt muutunud.	tervisele kahjulik	Lubatud osaliselt põllundus (v.a. vilja ja marjaistandikud, juurviljade kasvatamine).
C. Mõju	Esineb õhusaastefooni ületamise üksikjuhtumeid. Hüdroloogia, mikrokliima üksikute näitajate muutumine: taimestiku ja loomastiku muudatused.	Sobib elamiseks, arvestades elukeskkonna taseme langemisega.	Piiratud võimalused puhke-, ravi- ja kultuuriasutuste paigutamiseks.

Lisa 5. Maanteeäärsete vööndite ulatus

Tabel 8

Vööndi nimi	I	II	III	IV ja V
A. Tehnoloogiline vöönd	30 m	20 m	12 m	6 m
B. Sanitaarkaitse vöönd	300 m	200 m	200 m	60 m
C. Mõjuvöönd	3000 m	2000 m	1500 m	300 m

Lisa 6. Teed

Riigimaanteed nimekiri Hummuli vallas

Tabel 9

Maantee Nr	Maantee nimetus	Maantee üldpikkus km kokku	Maantee pikkus valla piirides	Teekate	Tolmuvabad lõigud
6	Valga-Uulu	123,479	13,283	asfalt	
23191	Käärilmäe-Koorküla	6,798	6,798	kruus	
23193	Piiri-Jeti	12,948	12,948	kruus	
23190	Tõrva-Jeti-Valgjärve	12,355	6,097	kruus	
23203	Puide-Aitsra	5,849	5,849	kruus	
23184	Asu-Soe	2,151	2,151	asfalt	
23186	Jõgeveste-Soe	9	7,445	kruus	
23192	Jeti-Kiinimäe	4,791	0,658	kruus	
23122	Sooru-Piiri	5,256	0,136	asfalt	
	Kokku Hummuli vallas		55,365 km		

Avalikuks kasutamiseks määramise vajadusega teed Hummuli vallas

Tabel 10

Tee nr	Tee nimetus	Küla	Tee pikkus m
2080784	Metskonna kontor – Valgjärve	Jeti	1997
2080071	Valgjärve tee	Jeti	1285

Kohalike teede register

Tabel 11

Jrk nr	Tee number	Tee nimetus	Tee pikkus m
1	2080001	Mäeni tee	352
2	2080002	Sulevi tee	406
3	2080003	Asu – Ladi tee	691
4	2080003	Asu – Ladi tee	668
5	2080004	Mägede tee	150
6	2080005	Sarve tee	127
7	2080006	Piiri – Asu	1843
8	2080007	Sarve – Maasika	669
9	2080008	Asu – Sarve	1207
10	2080009	Sigala tee	548
11	2080012	Lüüdimäe tee	1172
12	2080012	Lüüdimäe tee	129
13	2080013	Hummuli – Asu	2331
14	2080014	Koolimaja – Lütteni	894
15	2080016	Puhkekoha tee	186
16	2080019	Lustpuumäe – Turba	664
17	2080023	Vallai tee	653
18	2080024	Astra tee	249
19	2080034	Asumõisa – Vilgjärve	3171
20	2080035	Hummuli – Ransi	926
21	2080035	Hummuli – Ransi	116
22	2080040	Kuusiku – Simmerga	573
23	2080041	Sireli tee	67
24	2080042	Kure tee	96
25	2080043	Soe – Mäemõisa	3185
26	2080045	Liivakse – Soe	2676
27	2080047	Kulli – Tangimäe	2085
28	2080048	Kullimäe tee	338
29	2080049	Mägeveste – Kulli	1597
30	2080049	Mägeveste – Kulli	286
31	2080051	Bahmanni tee	354
32	2080053	Ristimäe – Alamõisa	2979
33	2080054	Juhni – Alamõisa	3149
34	2080056	Pillikse – Juhni	2787
35	2080057	Lohu tee	928
36	2080058	Ristimäe – Jõku	1273
37	2080060	Käärikmäe – Jõku	2043
38	2080061	Väike – Rusi tee	82
39	2080062	Rusi tee	931
40	2080063	Vanamõisa tee	1030
41	2080064	Vanamõisa – Vilgjärve	828
42	2080064	Vanamõisa – Vilgjärve	188
43	2080067	Jeti – Koordi	1904
44	2080069	Ala – Jetti tee	305
45	2080069	Ala – Jetti tee	200
		Kokku	47036

Kohalike tänavate register

Tabel 12

Jrk nr	Tee number	Tee nimetus	Tee pikkus m
1	2080017	Ärikeskuse – Lumelinna tänav	1136
2	2080018	Põrtuse tänav	121
3	2080020	Moti tänav	44
4	2080021	Mäe tänav	126
5	2080022	Koolimaja tänav	156
6	2080025	Lustpuumäe tänav	469
7	2080026	Ambulatooriumi tänav	153
8	2080027	Okariini tänav	97
9	2080028	Nero tänav	62
10	2080028	Nero tänav	69
11	2080029	Gabori tänav	98
12	2080030	Garaažide tänav	262
13	2080031	Sooääre 1 tänav	72
14	2080032	Sooääre 2 tänav	99
15	2080033	Ussisoo tänav	92
16	2080039	Vallavalitsuse hoone tänav	173
		Kokku	3229
		Kohalikud teed ja tänavad kokku	50265

Avalikult kasutatavate erateede register

Tabel 13

Jrk nr	Tee number	Tee nimetus	Tee pikkus m
1	2080003	Asu – Ladi	242
2	2080004	Mägede tee	285
3	2080005	Sarve tee	231
4	2080007	Sarve-Maasika	133
5	2080011	Silla tee	215
6	2080012	Lüüdimäe tee	308
7	2080015	Pisukse tee	286
8	2080015	Pisukse tee	84
9	2080016	Puhkekoha tee	101
10	2080019	Lustpuumäe – Turba	335
11	2080019	Lustpuumäe – Turba	91
12	2080023	Vallai tee	230
13	2080035	Hummuli – Ransi	388
14	2080035	Hummuli – Ransi	197
15	2080036	Metsääre tee	30
16	2080036	Metsääre tee	112
17	2080036	Metsääre tee	102
18	2080036	Metsääre tee	136
19	2080037	Ransi ringtee	260
20	2080037	Ransi ringtee	82
21	2080037	Ransi ringtee	325
22	2080040	Kuusiku – Simmerga	188
23	2080040	Kuusiku – Simmerga	442
24	2080040	Kuusiku – Simmerga	163
25	2080040	Kuusiku – Simmerga	405
26	2080041	Sireli tee	54
27	2080041	Sireli tee	24

28	2080041	Sireli tee	35
29	2080044	Soolikse tee	168
30	2080044	Soolikse tee	276
31	2080044	Soolikse tee	91
32	2080044	Soolikse tee	136
33	2080044	Soolikse tee	82
34	2080046	Lepiku tee	384
35	2080048	Kullimäe tee	308
36	2080048	Kullimäe tee	140
37	2080049	Mägeveste – Kulli tee	123
38	2080050	Nilbi tee	212
39	2080050	Nilbi tee	592
40	2080050	Nilbi tee	288
41	2080050	Nilbi tee	8
42	2080055	Udumäe tee	111
43	2080055	Udumäe tee	148
44	2080055	Udumäe tee	114
45	2080062	Rusi tee	59
46	2080064	Vanamõisa – Vilgjärve	272
47	2080064	Vanamõisa – Vilgjärve	171
48	2080064	Vanamõisa – Vilgjärve	288
49	2080065	Roksi tee	707
50	2080065	Roksi tee	575
51	2080065	Roksi tee	592
52	2080066	Roosimäe tee	361
53	2080066	Roosimäe tee	64
54	2080066	Roosimäe tee	90
55	2080066	Roosimäe tee	440
56	2080068	Mäeotsa tee	70
57	2080068	Mäeotsa tee	47
58	2080068	Mäeotsa tee	18
59	2080069	Ala – Jetti tee	109
60	2080070	Pikre järve tee	578
		Kokku	13106

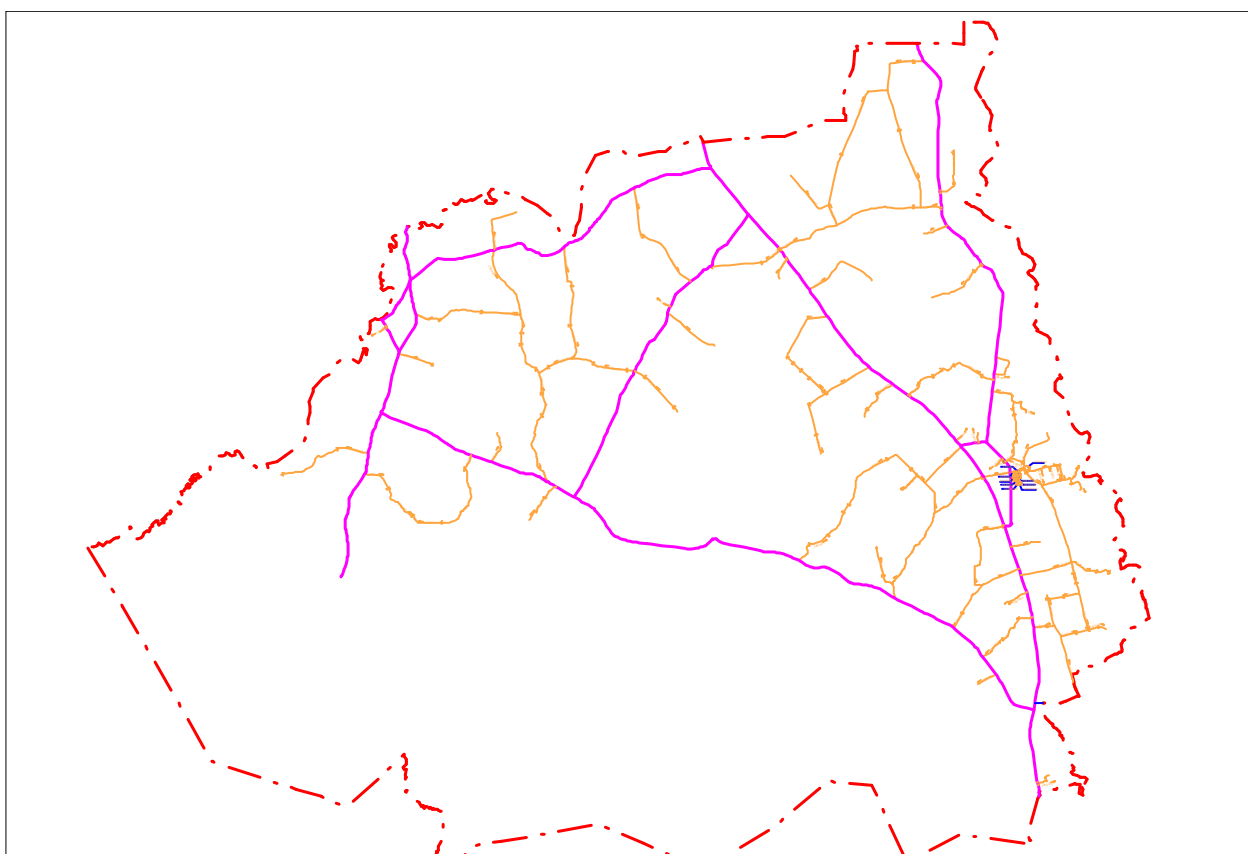
Avalikult kasutatavate tänavate register

Tabel 14

Jrk nr	Tee nr	Tee nimetus	Tee pikkus m
1	2080026	Ambulatooriumi tänav	18
2	2080027	Okariini tänav	56
3	2080028	Nero tänav	17
4	2080029	Gabori tänav	58
5	2080031	Sooääre 1 tänav	60
6	2080032	Sooääre 2 tänav	55
7	2080033	Ussisoo tänav	48
		Kokku	312
		Avalikud teed ja tänavad kokku	13418

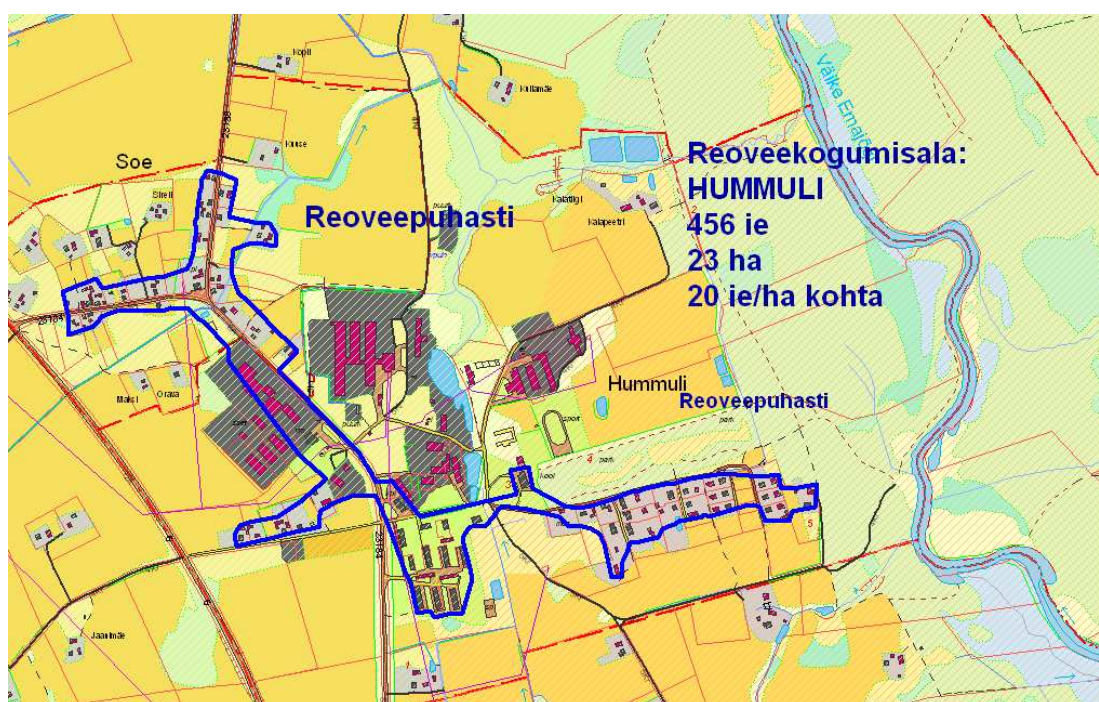
Arvele võetud teed kokku 63683 m.

Lisa 7. Mõõdistatud kohalike teede ja erateede skeem

violetne joon – riigimaanteed; kollane joon – kohalikud teed ja erateed

Lisa 8. Hummuli reoveekogumisala piirid

Lisa 9. Planeeringus käsitletavat maakasutuse juhtfunktsioonide liigid

Tabel 15

Tähis kaardil	Maakasutuses juhtfunktsioon	Seletus
EV	Elamumaa	Elamu-, aiandus- ja suvilakruntide maa ning kuni 2 ha suuruse üldpinnaga eluasemekohtade maa
EK	Korterelamumaa	Ridaelamu ja kahe- või enamkorruseliste korterelamute maa
B	Kaubandus-, teenindus- ja büroohonete maa	Kontorite, äride ja teenindusotstarbeliste ehitiste alune ja nende teenindusmaa
TT	Tootmismaa	Tootmishoonete alune ja nende teenindamiseks vajalik maa
AA	Üldkasutatavate hoonete maa	Kultuuri-, haridus-, tervishoiu ja sotsiaalsfääri, samuti omavalitsusasutuste ehitiste alune ning nende teenindusmaa
PP	Puhke- ja virgestusmaa	Puhkuse ja vaba aja veetmiseks ettenähtud maa, haljasalad ning heakorrastatud metsamaa
TM	Mäetööstusmaa	Karjäärde ja turbaväljade alune ning nende teenindusmaa
OT	Jäätmekäitluse ja tehnoehitise maa	Reovee puhastusseadme alune ja selle teenindusmaa, veetootmise ja veepuhastuse ehitiste alune maa
MP	Põllumajandusmaa	Põllumajandussaaduste tootmiseks ettenähtud maa, mille hulka arvatakse ka katastriüksuse piires olev õuema.
-	Metsamajandusmaa	Metsakasvatuseks ettenähtud maad

- maatulundusmaa kajastub üldplaneeringu kaardil aluskaardina ja on tähistatud valge/roheline alana

6. GRAAFILINE MATERJAL

1. Üldkaart (kinnistutega)
2. Hummuli alevik ja Soe küla (lähivaade)
3. Jeti küla (lähivaade)
4. Virtsjärv ja Laanemetsa järv (lähivaade)
5. Keskkonnakaart (tingimused ja kitsendused)